

ВІДГУК

офіційного опонента про дисертацію **Ястребова Миколи Миколайовича** «*Використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів*», подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 - інформаційно-комунікаційні технології в освіті

У сучасному інформаційному соціумі проблема збереження здоров'я громадян є надзвичайно актуальною. Використання інформаційно-комунікаційних технологій часто викликає тривогу й занепокоєння саме в аспекті їх можливого негативного впливу на здоров'я користувачів. Без сумніву, кожна інновація має пройти детальну перевірку щодо безпеки застосування, особливо, якщо передбачено її використання дітьми. Водночас неможливо нехтувати величезним потенціалом веб-орієнтованих технологій щодо індивідуалізації навчання, розвитку когнітивних, креативних і дослідницьких умінь учнів, тим більше, що ефективність здоров'язбережувального навчання потребує суттєвого поліпшення. Використання веб-орієнтованих технологій в освіті відкрило нові можливості та перспективи для вчителів в організації здоров'язбережувального навчально-виховного процесу, створило умови для забезпечення взаємодії всіх суб'єктів навчання.

Дисертація Ястребова Миколи Миколайовича спрямована на подолання негативного стереотипу щодо використання веб-орієнтованих технологій і презентацію можливостей їх корисного застосування для створення здоров'язбережувального навчального середовища, особистісно значущих знань учнів про те, як бути здоровими і популяризувати здоровий спосіб життя. Таким чином, дисертація відповідає вимогам і потребам сучасної освіти, є актуальною і соціально значущою.

Дисертація складається з вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації 328 сторінок.

Дисертант одним із перших науковців в Україні застосував такий сучасний метод дослідження як нетнографія, в результаті чого ним було з'ясовано, що феномен цифрового здоров'я виник наприкінці 90-х років ХХ століття в результаті конвергенції цифрових технологій з системою охорони здоров'я. Спираючись на основні положення цифрової гуманістики М. Ястребов обґрунтував сутність цієї категорії, яка є інтеграція різних технологій з системою охорони здоров'я для профілактики, діагностики, лікування та підтримки стану здорового благополуччя.

Детальне вивчення автором зарубіжного досвіду уможливило зробити висновок, що в міжнародному освітньому просторі веб-орієнтовані технології швидко стали розповсюдженим і важливим інструментом підтримки добре сконструйованих програм охорони здоров'я, а також збагачення якості здоров'язбережувальної освіти. Дисертантом також було визначено напрями досліджуваних зарубіжними науковцями проблем доцільності використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальній освіті.

Перший розділ дисертації присвячено аналізу основних категорій дослідження та вивченню зарубіжного досвіду використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні, що відповідає першому завданню дисертації. Дисертантом визначено три групи основних категорій. До першої групи належать поняття, що характеризують здоров'язбережувальний навчальний процес; друга група охоплює поняття, що описують веб-технології та соціально-освітні можливості їх використання; третя група визначає категорії, що відображають інтеграцію веб-орієнтованих технологій з навчальною здоров'язбережувальною діяльністю. Позитивної оцінки заслуговує здійснена дисертантом робота щодо формулювання і уточнення змісту понять: цифрове здоров'я, Здоров'я 2.0, Здоров'я 3.0, Здоров'я 4.0, веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні, ІК-компетентність щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні.

Друге завдання дисертації знайшло своє розв'язання у другому розділі дисертації, де описано загальну методику дослідження-проблеми, проведений в два етапи констатувальний експеримент, в ході якого дисертантом було з'ясовано, що здоров'язбережувальне навчання учнів початкових класів потребує суттєвого вдосконалення. Водночас, як справедливо зауважує автор, педагогічний потенціал веб-орієнтованих технологій використовується незначною мірою, що пов'язано з низькою обізнаністю всіх суб'єктів навчального процесу щодо можливостей технологій підвищити ефективність здоров'язбережувального навчання.

Розв'язання третього, четвертого і частково п'ятого завдань дослідження здійснено в третьому розділі, де визначено критерії, ознаки та рівні сформованості ІК-компетентності вчителів та учнів початкових класів, охарактеризовано модель використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів.

Заслуговує на позитивну оцінку спроектована дисертантом модель використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів, що включає: компонентний склад, види та функції веб-технологій, зміст і форми здоров'язбережувального навчання. Умовою ефективної реалізації моделі визначено сформованість ІК-компетентності педагогічних працівників щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів. Саме на формування цієї компетентності спрямована методика навчання вчителів застосовувати веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів, яка є системою, що функціонально поєднує наступні компоненти: цільовий, мотиваційно-технологічний, змістовий, операційно-діяльнісний, результативний.

У четвертому розділі завершено реалізацію п'ятого завдання дослідження. Розділ містить характеристику перебігу формувального етапу експериментального дослідження, результати впровадження авторської моделі використання веб-орієнтованих технологій у

здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів і методики навчання вчителів її реалізації, методичні рекомендації щодо їх впровадження.

Формувальний експеримент проводився в два етапи. В ході першого етапу (лабораторний експеримент) були підтверджені часткові гіпотези, що допомогло дисертанту визначити порядок дій для проведення масового експерименту. За визначеними критеріями був проведений якісний та кількісний аналіз результатів, що підтвердив гіпотезу дослідження: використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів буде забезпечувати його ефективність, якщо в усіх суб'єктів навчально-виховного процесу буде сформовано ІК-компетентність щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні та буде наявне відповідне мережно-технологічне забезпечення.

На основі отриманих результатів дослідження було розроблено та сформульовано рекомендації щодо використання веб-орієнтованих технологій для реалізації проектної форми здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів та управління й координування здоров'язбережувальним навчанням на різних рівнях педагогічної взаємодії. Особливої уваги заслуговують методичні рекомендації для вчителів, у яких охарактеризовано зміст навчально-дослідницьких проектів підтримки здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів на основі використання веб-орієнтованих технологій, зокрема «Покровителі ранкової гімнастики», «Детективне розслідування: чи потрібні фізкультхвилинки та самомасажі?», «Мандрівка до країни краси і натхнення», «У країні смайликів» та ін.). Підкреслимо, що рекомендації опубліковано, і, крім вказаних описів проведення проектів, видання містить зразки семінарських занять, тренінгів для підготовки вчителів до використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчальному процесі.

Висновки до дисертаційного дослідження логічно структуровані, відповідають поставленим завданням. Отже, мету дослідження реалізовано шляхом поступового виконання п'яти завдань.

Список використаних джерел містить 311 найменувань, серед яких 54 іноземними мовами. Додатки розміщено на 70 сторінках і містять: погляди видатних педагогів щодо проблеми виховання в контексті здоров'язбереження; опис тренінгів і семінарів, опис навчально-дослідницьких проектів здоров'язбережувальної тематики на основі використання веб-орієнтованих технологій; розрахунки з опрацювання результатів дослідження (критерій t– Стьюдента).

Результати дослідження пройшли апробацію на 4 міжнародних і 6 всеукраїнських конференціях і семінарах.

Підтримую сформульовані у дисертації та відповідно в авторефераті наукову новизну й практичне значення дослідження. Особливого схвалення заслуговують: *розроблені автором* методичні рекомендації для вчителів щодо використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному проектному навчанні учнів початкових класів, в яких охарактеризовано зміст навчально-дослідницьких проектів підтримки здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів на основі використання веб-орієнтованих технологій, подано зразки семінарських занять, тренінгів для підготовки вчителів до використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчальному процесі; рекомендації щодо використання веб-орієнтованих технологій для управління та координування здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів на локальному, регіональному та глобальному рівнях; науково-просвітницький веб-сайт «Здорові діти», що містить рекомендації, інформаційний матеріал для педагогів, учнів, батьків про здоров'язбережувальні технології, педагогічний потенціал веб-орієнтованих технологій і шляхи їх використання в здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів.

Оцінюючи загалом позитивно дослідження Ястребова М.М., вважаємо за необхідне висловити певні зауваження та побажання:

1. На нашу думку, основний зміст дисертації дещо переобтяжений матеріалом, який міг би бути розміщений у додатках, наприклад, у підрозділі 1.1 досить цікавою є характеристика поглядів видатних педагогів на природо відповідний навчальний процес, але її можна було б скоротити; у підрозділі 2.2 представлено детальний аналіз щодо наявності здоров'язбережувального інформаційного змісту в журналах на паперових носіях, а у підрозділі 4.2 забагато (16) таблиць.

2. Загальну методику дослідження варто було б розмістити у підрозділі 1.2, а зарубіжний досвід міг би бути представленим в підрозділі 2.2.

3. Дисертантом розроблено модель використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів і методику навчання вчителів щодо її реалізації. Вважаємо, що доцільно було б методику навчання вчителів представити як компонент моделі.

4. У дисертації часто вживаються категорії інформаційно-комунікаційної, здоров'язбережувальної компетентностей учителів і учнів початкових класів. На нашу думку, стосовно учнів доцільним було б застосовувати поняття грамотності (інформаційно-комунікаційної грамотності, здоров'язбережувальної грамотності).

5. Варто було б розширити рекомендації щодо використання веб-орієнтованих технологій для управління та координування здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів на локальному, регіональному та глобальному рівнях.

6. Анотації українською та англійською мовами, що представлені в авторефераті, не повною мірою, на нашу думку, презентують основні результати дослідження. Їх варто було б конкретизувати, а саму анотацію зробити більш переконливою.

Однак викладені вище зауваження і побажання не зменшують наукову, теоретичну та практичну значимість дисертаційного дослідження М.М. Ястребова та високу його оцінку в цілому.

Висновок. Аналіз дисертаційної роботи, автореферату і публікацій здобувача дає підстави для висновку, що дослідження **Ястребова Миколи Миколайовича «Використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів»** є актуальним, завершеним і самостійним. Дисертація відповідає вимогам МОН України до кандидатських дисертацій та вимогам пунктів 9, 11–13 «Порядку присудження наукових ступенів», а її автор, Ястребов Микола Миколайович, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Офіційний опонент –

доктор педагогічних наук, професор,
проректор з наукової роботи
Вінницького державного педагогічного
університету ім. М. Коцюбинського

A.M. Kolomyets
А.М. Коломієць

Зразок підпису <i>Коломієць А.М.</i>
Зав. канцелярією <i>Ласюк Олександр</i>
засвідчую
"12 04 2017 р."